Belén Kock-Marchena: geloof in het wonder

Door Wim Rutgers

Belén Kock-Marchena werd geboren op Bonaire, maar groeide op in Aruba.
Na haar lagere school haalde ze haar mulo-diploma op Curaçao en volgde de onderwijzersopleiding vervolgens op Aruba. Na de opleiding in Nederland met de volledige bevoegdheid voltooid te hebben, werkte ze in Aruba in het onderwijs. Belén schreef aanvankelijk gedichten in het Nederlands. Vanuit haar werk in het onderwijs kwam ze in aanraking met de taalproblemen van onze leerlingen op school, waarop ze in 1986 met het bekend geworden gedicht 'Juffrouw, ik heb een bòter meegebrengt!' reageerde. Belén werd bekend als een goed declamatrice die bij verschillende gelegenheden voordroeg in binnen- en buitenland. Na lange aarzeling publiceerde Belén Kock-Marchena in 1995 haar eerste gedichtenbundel onder de titel Vibrashon di amor. Haar tweede bundel, Milager, verscheen onlangs. Deze bevat vijftien gedichten in het Papiamento, met een door Madonna Stephens verzorgde vertaling in het Engels, zodat de bundel ook voor een ruimer publiek toegankelijk is.
De bundel bevat vooral gedichten die in 1994 en 1995 geschreven werden op verzoek van Zuster Juliette O.P., aan wie de bundel is opgedragen.

De eerste bundel, Vibrashon di amor, opende met een motto van Phil Bosmans, waarin de liefde centraal staat. Zoals een bloem de zon nodig heeft om te bloeien, zo heeft de mens liefde nodig om mens te worden. In een van de laatste gedichten van deze eerste bundel staat de zinswending 'blachi berde di speransa lo dorna mi hardin', een beeld dat zo voor de tweede bundel model kan staan, omdat ook daarin opnieuw de natuur in haar relatie tot de mens voorkomt.
De titel van de tweede bundel is ontleend aan een kort gedicht, dat vertelt van een traan die een zaadje bevochtigt, waardoor dit ontkiemt en groen blad voortbrengt.
Het door Sonya Lemminga getekende omslag van de bundel Milager toont een grote, kale rots waar in een spleet toch een klein struikje tot leven is gekomen, dat tegen de verdrukking ingroeit. Deze beelden geven de teneur van de gedichten van Belén Kock-Marchena aan: van negatief naar positief. Een traan bewerkstelligt ontkieming, uit een rotsspleet komt toch nog leven.

In de aan de natuur van onze eilanden ontleende beelden ervaren we deze ontwikkeling van negatief naar positief eveneens, als Belén schrijft over de woestijn en de oase, de hete zon en de twinkelende sterren, de wind en de golven die op de kust beuken èn een zacht verkoelend ochtendbriesje dat het lichaam streelt, de warawara en de kolibri, de slang die zich in de modder ophoudt en het geloof in God.

De beelden zijn vaak lichamelijk, waarbij handen en ogen genoemd worden, maar ook hier lopen deze beelden steeds weer uit op de ziel als de centrale metafoor.
Eenzaamheid wordt opgeheven door het besef niet alleen door het leven te gaan en in het leven te staan.
Uit de gedichten van Kock-Marchena spreekt zo een groot vertrouwen in de kracht van het leven, een winnend optimisme. Maar niet zonder meer en uitsluitend! Er zijn ook gedichten die als toevlucht dienen om aan het kwaad uit de wereld te ontkomen. In 'Nostalgia' denkt de dichteres met weemoed aan vroeger en smeekt ze als het ware dat, mocht de rumoerige wereld haar rust verstoren, haar dan toch de illusie te laten dat dit kleine eiland een paradijs is.
Dromen tegen beter weten in... Dichten als vluchthaven uit de boze wereld...
In het slotgedicht van de bundel dat als laatste voorbeeld van Beléns visie moge dienen, lezen we: laten we de witte lelie plukken temidden van het onkruid, laten we het brood van alledag met anderen delen, laten we muren van onverschilligheid neerhalen, laten we spanning transformeren tot vreugde, laten we simpelweg elkaar leven geven... Met het aan het begin van elke strofe vijf keer herhaalde 'laten we' wordt de lezer klemmend opgeroepen zich bij Beléns visie aan te sluiten. De dichteres spreekt rechtstreeks tot de lezer, ze maakt direct contact met de lezer en roept deze op tot een positieve reactie.

VOORDRACHTSPOËZIE

Belén Koch-Marchena heeft jarenlang voorgedragen eer ze aarzelend tot publikatie overging. Dat is in de vorm van haar gedichten goed merkbaar.

Ze brengt een bepaalde enkelvoudige gedachte, een simpel idee, direct, eenvoudig en zonder omwegen onder woorden, waardoor de luisteraar in staat wordt gesteld zich in één keer in de boodschap te verplaatsen. Het gaat er minder om dat de gedichten begrepen worden dan dat de lezer gegrepen wordt. Stijlfiguren als herhaling, opsomming en variatie, het vrije ritme en de klankrijkheid die zich niet aan eindrijm bindt, versterken dit. Deze poëzie is geschreven op een direct aanwezig luisterpubliek dat tijdens de voordracht in de emotie deelt. Het geeft aan deze gedichten als ze gedeclameerd worden een meerwaarde die de lezer moet missen. De gedichten willen niet in de eerste plaats intellectueel benaderd worden, maar gevoelsmatig begrepen worden door middel van de emotie.

Belén Kock-Marchena: Milager.
Aruba: VAD drukkerijen 1998
55 pagina's Uitgegeven in eigen beheer
met een vertaling in het Engels door Madonna Stephens
een omslag getekend door Sonya Lemminga-Martis
en illustraties door Nigel Matthew

AMIGOE. - (15 AUGUSTUS 1998)